

Verksamhetsförlagd utbildning 1

Kurskod 9KPV01

1

Kursmål

Didaktiska förmågor

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- *planera, genomföra och utvärdera* undervisning av *enskilda moment* inom det egna ämnesområdet med beaktande av aktuella styrdokument
- beakta styrdokumentens *värdegrund* i planering och undervisning
- diskutera *kunskapssyn och teorier om lärande* inom det egna ämnesområdet

Sociala förmågor

- visa *empatiskt* och *ansvarsfullt* beteende i skolmiljön
- visa *självinsikt* och *lyhördhet* för konstruktiv kritik
- *samarbeta* och *interagera* med elever och handledare

2

Tidigare kursvärdering

1. 5 av 19 studenter svarade på utvärderingen (26%)
2. Helhetsbetyget ca 3,8
3. Få fritestsvår. Generellt nöjda med praktiken, seminarierna och kursuppgiften. De flesta tycker att arbetsintensiteten är rimlig, några få att det krävs lite för mycket.
4. Detta föranleder inga förändringar av kursen.

3

VFU-dokument

- Kursplan
- Studiehandledning
- Omdömesformulär
- Professions- och utvecklingsguide

4

Riktlinjer för VFU

- 200 timmar
 - 5 veckor (25 dagar) heltid
 - 6-10 v deltid (26-50 dagar) under en sammanhållen period
- Nära samarbete med handledaren
- Deltar i det dagliga lärarbetet med allt vad det innebär
- Iakttagelse, beskrivning, reflektion som redskap för att utveckla sin undervisning

5

VFU innehåll

- Auskultationer, ca 25 tim (VFU i tjänst: 10 tim)
- Egen undervisning, ca 20 tim och 80 tim planering (VFU i tjänst: 5 undervisningstillfällen)
- Pedagogiska samtal, ca 10 tim
- Övriga uppgifter, ca 65 tim
 - Konferenser etc
 - VFU-uppgift, seminarium med kursmentor
 - Dagbok

6

Planering av VFU:n

- Individuell utvecklingsplan och egna mål
 - mål enligt kursplan
 - progressions- och utvecklingsguide
 - teoretiskt innehåll från tidigare kurser
- Diskutera och planera innehåll och genomförande med handledaren

Planering av VFU:n (forts.)

- Tidsmässig planering
 - auskultationer,
 - egen undervisning med förberedelse,
 - konferenser,
 - pedagogiska samtal,
 - tidsperiod för prövning
 - skolans funktioner,
 - förberedelse av VFU-uppgift, auskultationer, dagbok
 - reservtid

Skolans funktioner

- Lärarlagsarbete, klassföreståndarskap, mentorskap
- Skolans regelsystem, författningar som styr verksamheten
- Elevhälsa och elevstöd, delta i elevvårdskonferenser
- Skolans arbete med elevinflytande, jämställdhet, integration
- Schemalagning
- Skolans ekonomi: anslag, budget, resursfördelning
- Lärplattformar och IT-användning
- Skolans ledning, organisation, skolkultur, elevrådsarbete, policy
- Skolans beslutsstruktur och konferenssystem
- Elevorganisationer och elevföreningar
- Personalens anställningsförhållanden och personalpolitik
- Arbetsmiljö för lärare och elever
- Rutiner vid antagning av elever, studieavbrott och avskiljning av elever
- Samverkan med vårdnadshavare och med omgivande samhälle, delta i föräldramöte
- Utvecklings- och förändringsarbete vid skolan, forskning och forskningsanvändning
- Skolans servicefunktioner
- Skolans internationaliseringsarbete
- Delta i utvecklingssamtal

Litteratur

Obligatorisk litteratur

Aktuella styrdokument och läromedel
Lärares yrkesetiska principer
Kurslitteratur och ämnesdidaktisk litteratur från teorikurserna

Referenslitteratur

Alvén, F. & Bohlin, S. (2021). *Liber. På väg mot läraryrket. En handbok för den verksamhetsförlagda utbildningen*
Långström, Sture, Viklund Ulf (2010) *Metoder: undervisning och framträdande*. Studentlitteratur.
SFS 1977:1160 Arbetsmiljölagen.

VFU-samtal (v. 7-11)

- Under VFU 1 genomför kursmentor/lärare ett VFU-samtal
- Trepårtssamtal mellan student, handledare och kursmentor/lärare
- Kursmentor/lärare informerar om innehåll och tid för samtalet i god tid
- Formativt syfte – det ska vara ett stöd för både student och handledare
 - Samtalet handlar både om VFU1 och blickar framåt mot kommande VFU-kurser

Vid problem

- Diskutera med handledaren
- Kontakta examinator Tobias Jansson
- Kontakta VFU-koordinator Jeanette Schedewie

VFU-dagbok

- Loggar all egen undervisning, auskultationer, konferenser och möten, pedagogiska samtal, studiebesök (I egen tjänst loggas bara de lektioner som handledaren besöker och auskultationer.)
- I tabellform där du anger datum, tid och innehåll (använd gärna någon av Excel-mallarna som finns på Lisam)
- Kommenterar och diskuterar intressanta händelser

14

Exempel på logg

Datum	Tid	Aktivitet	Kommentar, diskussion
2/9	90 min	Auskultation av handledarens introduktion av 1900-talsförfattare	Förberedelse för min egen undervisning om Selma Lagerlöf
2/9	120 min	Auskultation hos mattelärare, "min" klass	För att lära känna gruppen inför min egen undervisning
3/9	60 min	Pedagogiskt samtal med handledaren om veckans händelser och avstämning inför egen undervisning på måndag	Jag diskuterade en idé om att använda grupparbete på måndag ... Vi har också tittat på omdömesformuläret och diskuterat ...
3/9	45 min	Egen undervisning: introduktion till Selma Lagerlöf, introduktion till grupparbete	Idag har jag använt grupparbete och jag märkte att det trots mina intentioner inte blev som jag hade tänkt därför att ...

15

Auskultationsanteckningar – frågor

- Hur startar handledaren sina lektioner?
- Hur kommunicerar HL lektionens syfte och innehåll?
- Hur avslutar HL sina lektioner?
- Hur gör HL för att hålla ordning i elevgruppen?
- Hur gör HL närvarokontroll?
- Hur gör HL gruppindelningar?
- Hur relaterar HL till läroplanen (kap 1-2) i sin planering/undervisning?
- Ge exempel på ramar som påverkar lärarens planering och undervisning.
- Titta gärna också på några av HL:s områdes- och/eller lektionsplaneringar.

16

Skriftlig uppgift

- Redovisning av autentisk planering och undervisning
 - Målen för undervisningen enligt styrdokument
 - Innehåll/stoff
 - Arbetsätt, arbetsformer
 - Elevaktivitet, läraraktivitet
 - Läromedel
 - Disposition av tiden
 - Genomförandet av undervisningen
- Reflektion
 - Motivering av ställningstaganden
 - Utvärdering av planering och genomförande
 - Problematisering
- Diskussion i VFU-seminarium
- Glöm inte att referera till lämplig litteratur från tidigare kurser!

17

Arbetsform och arbetsätt

- Arbetsformen, dvs. hur läraren organiserar undervisningen, kan till exempel variationen bestå i att låta eleverna arbeta med gemensamma uppgifter i klass eller i mindre grupper, i par, men även individuellt. Läraren kan vända sig till hela klassen, handleda gruppvis eller individuellt samt välja lämpliga platser.
- När det gäller variation av arbetsätt, dvs. den metod läraren använder sig av för att eleverna ska utveckla förmågorna, finns det också många möjligheter att skapa variation. Detta kan bland annat åstadkommas genom val av olika uttrycksformer och i form av olika typer av undersökningar, laborationer och konstruktioner.

18

Obligatoriskt halvtidsseminarium 2/3 kl. 15.15-16.30

Vid det obligatoriska halvtidsseminariet fokuseras erfarenhetsutbyte av att planera lektioner. Utgångspunkt för samtalet är nedanstående frågor, samt egna frågor som ni vill ta upp:

- Hur startar/avslutar du dina lektioner? Varför? Hur fungerade det?
- Hur gör du för att hålla ordning i elevgruppen? I vilka situationer är det särskilt utmanande och vad kan bidra till det? Hur skulle du kunna förebygga orosmoment?
- Vilka utmaningar har du upplevt i planeringen? Hur fungerade dina planeringar?

Egna frågor bör mailas till kursansvarig senast två dagar före seminariet så att både studenter och lärare kan förbereda sig för dem.

19

Obligatoriskt seminarium (23/3 kl. 10.15-15.45)

- Samtal i grupper utifrån auskultationsanteckningar.
- Kamratåterkoppling kring den skriftliga uppgiften. Denna lämnas in i samarbetsytan på Lisam senast 5 dagar före seminariet. Ni läser sedan ca 2 av de andras texter och förbereder återkoppling på dessa, vilken delges muntligt vid seminariet. Efter seminariet finns möjlighet att revidera texten för att senast 5 arbetsdagar efter seminariet lämna in den under inlämningar på Lisam.
- Erfarenhetsutbyte kring lektionsplanering och ramfaktorer utifrån den skriftliga uppgiften.
- Samtal om skolors och lärares arbete med hållbar utveckling. Inför seminariet behöver du samla in exempel på hur din handledare jobbar med hållbar utveckling i undervisningen i ditt ämne, samt exempel på hur skolan arbetar med hållbar utveckling.

20

Förberedelser inför "Bedömning och betygssättning" (9KPA09)

OBS! Detta gäller bara KPU helfart!

För en av kursens uppgifter behöver ni ha tillgång till autentiska bedömningsinstrument. De kan vara från er VFU eller från kollegor på den skola ni arbetar. Det kan vara skriftliga prov, tillämpningsuppgifter, underlag för muntliga seminarier eller förhör, autentiska uppgifter, observationsprotokoll eller gruppuppgifter. Bedömningsinstrumenten bör ej vara producerat av dig själv.

21

Examination

- Handledaren bedömer, examinator examinerar
 - Skilj mellan *övning* och *prövning*!
- Examinator examinerar på grundval av
 - Omdömesformulär från handledare + VFU-dagbok
 - Skriftlig uppgift och seminarium

Kursen examineras genom individuell bedömning av:

- TDLa Tillämpade didaktiska lärarförmågor 4,5 hp, U-VG
- TSLa Tillämpade sociala lärarförmågor 2 hp, U-G
- SRE: Skriftlig redovisning 1 hp, U-VG
- OBL: Obligatoriskt moment: VFU-seminarium 0 hp, Deltagit

22

Tobias Jansson, kursansvarig
Åsa H. Wallén, kursmentor

www.liu.se

24